

רְפִירְמִישׁעָפָל לְעֵבֶט... לְשׁוֹן אָוּן לְעַבּוֹן אַלְמַאְנָאָר

1951

וּרְיִיטְשָׁעֶפֶל לְעֹבֶט . . .

לְשׁוֹן אָוַן לְעֵבֶן אַלְמַאֲנָאָךְ

1951

הַסְּעִירָה קִרְבָּה
19.6.51.

אַרְוִיסְגָּעַבָּן אֵין יָאָר פּוֹן פֿעַסְטִיוֹוָאָל אֶפְ בְּרִיטִיְין
דוֹרֶךְ דִּי פְּרִינְד פּוֹן יִידִיש לְשׁוֹן אָוַן נָאָרָאָד פְּרָעָם

לְאָנָדָאָן 1951

יוסף הילל לעווי

ווײַיטשעפֶל

1

אמאל איז דין לעבן ווי כוואלייט —
געפלאָסן, פון קיבנעム פֿאַרְשְׁטְּעַלְטַ.
אַ, שוי מיקער יידישער דלוֹת
פון דער גראָסטער שטאט אַין דער וועלְט !

היינט זענען געוווארן פֿאַרְשְׁלָאָסַן
די שטראָמען, וואָס האָבָן אַין דֵּיר
אַריִין דוּרְכַן יִם זִיךְ גַּגְגָּסַן,
פון עַלְבַּט אָוֹן גַּאֲלַד אָן אַ שִׁיעָר.

די היימלאָז געפֿינִיקְטָּע בְּרִידְעַר
פֿאַרְפָּאַלְגַּט מִיט צַעְבָּרָאַכְעַנְעַם מָוֹט,
זִיךְ האָבָן נִישְׁט אַיְינְמָאָל די גַּלְיְידְעַר
פון וּוִיְּטִיק בֵּי די אוַיסְגָּעָרוֹת.

דו האָסָט זִיךְ דיַין האָרֶץ נִישְׁט פֿאַרְשְׁלָאָסַן
צַו הַעֲלָפָן אָוֹן טְרִיאִיסְטָן צַוּזָּאָם,
בֵּין גַּלוֹתָן וּוִיְּטִיעָר גַּעַלְאָזָן
זִיךְ האָבָן זִיךְ אַיְבָּעָר דָּעַם יִם . . .

2

געוֹאנְדְעָרט אַיךְ האָב ווי באַטְרוֹנוֹקְן
פון צַעְר נִישְׁט די גַּאֲסָן דָּעַרְקָעָנְט,
פון אַרְיָמָע הַיּוֹלָעָךְ פֿאַרְזְׁוֹנוֹקְעָן
די טְרִוְיְרִיךְ גַּעַלְבִּיבְעָנָע וּוּעָנְט — —

אַזְוִי ווי מצְבָּות מִיךְ האָבָן
בָּאַקְוּקְט פִּון אַהֲילִיקְוָן פְּעָלָד,
וְואָס טִיף אַין זִין שּׂוֹס לִיגְט באַגְּרָאָבָן —
פון פִּין אָוֹן יִסּוּרִים אַ וּוּלְט . . .

כ' האב אפט פון די חורבות פֿאַרְשָׁאַטֶן
גאנָך הייליך אין אש דאָרטֶן דערזען:
די אַרְימְקִיטֶן צָאנְקָן צַעֲטְרָאַטֶן
בַּיִם מַעֲנְטֵש — וּוֹאָס ס'אַיז סְטִיעָרְסְטָע גַּעֲוָעָן.

און עלבדיך בעטל, אַ שְׁעַנְקֵל,
אַ טְעַפֵּל, אַן אַרְימְעָס קְלִידֵל,
אַ טְיַיל פָּוֹן אַ וּוֹיגֵל, אַ בְּעַנְקֵל,
דָּעַרְוָאַרְבָּן דָּוָרְךָ יָאָרָן פָּוֹן לִידֵי ...

3

אַ, וּוַיִּתְשְׁעַפֵּל יִדְיְשָׁעַר פֿעַרְטָל,
וּוַיְ טּוֹטָמֵיר מִין הָאָרֶץ אָזְוֵי וּוְיֵי!
גַּעֲוָעָן אַיְזָן דִּין יַעֲדָרְרָעָר עַרְטָל
מִיר לִיב וּוְיֵי אַמְּמָעָ אָוֹן טְרֵי.

דו האסט אין די אַרְימְעָשׂ שְׁוִיסָן
מִיךְ צַעֲרְטָלְעָךְ בָּאַרוּקְטָן, פֿאַרְוּוִיגְטָן,
וּוְעָן יַעֲדָרְרָעָר הָאָט מִיךְ פֿאַרְשְׁטוּסְיָן,
פֿאַרְטְּרִיבָן, פֿאַרְיָאגָט אָוֹן פֿאַרְשְׁיקָט ...

גַּעֲוָעָן יַעֲדָע טִיר פָּאָר מִיר אָפָּן
איְזָן שְׁטָעַטָּס בַּיִּי די עַרְלָעְכָּעָ לִיְּטָם,
דָּאָס בְּעַט פָּאָר אַ נַּאֲכָט אוּפִיךְ צָו שְׁלָאָפָּן —
דָּעַר טִיש פָּאָר אַ מִיטָּאָג גַּעֲגְרִיכִיט.

בַּיִּי דִיר האָב אִיךְ פְּרֵי זִיךְ בָּאוּוּיְגָן
מִיטְהַיְמָלָאָן פֿאַרְיָאגְטָעָ אַסְדָּן,
הָאָסָט טְרֵי מִיר גַּעֲקוּטָן אַיְזָן די אוּינְגָן
גַּעֲרָעְדָט מִיטְמִיר לִיב אוּפִיךְ מִין שְׁפָרָאָךְ.

אוֹן בֵּין אִיךְ דִּין שְׁוּעָל נַאֲר אַרְיְבָעָר
צּוֹרִיק כִּיהָב שְׁוִין מַעַר נִישְׁתָּגָעָלָט,
דיְין עַלְבָּט גַּעֲוָעָן איְזָן מִיר לִיבָּעָר —
וּוְיֵי פְּעָרָל, בְּרִילְיאָנְטָן אוֹן גַּאֲלָד.

אַ וּוַיִּתְשְׁעַפֵּל יִדְיְשָׁעַר פֿעַרְטָל,
וּוְעָן כְּגַיִי דִּינָעָ חָרְבָּות פֿאַרְבִּי, —
בְּלָוְטִיקָט אוּפִיךְ יַעֲדָרְן עַרְטָל
מִין הָאָרֶץ פָּאָר יְסֻרִים אָוֹן וּוְיֵי.

כיזע די היזילעך דיבינע,
געסלעך וויסט צעשטערט,
באר א רויעך טלייעט
זיך ארויס פון דראעד ...

אפט ד א אין די שטיבלעך
ביי חברים נאנט,
א מיט וויפיל גוטסקיט
האָב איך זיך באָקאנט ?

יא די טרייעץ היימען,
וואס אוייף יעדער נאָכט, —
האָבן היימלאָן מידע
לייב באַשפִּיזֶות, באַדְּאָכֶט — —

שטייען היינט צעבראָן,
חרובע פֿאָרוֹויסֶט,
נאָר אָרום זיך וואָלגערט
זײַעַר האָב אין מיסֶט.

און אָ שטײַין געבליבענעֶר
וואָאנט דֿאָרט אָוייף אָ טֿשׁוֹאָק,
הענגט נאָך אָוָן עַס הוֹיְדֶעֶט —
זיך אין זוֹבֵט אָ רָאָק.

פֿוֹן אָ האָלְבָּן פֿעַנְסְּטָעֶר
ווען דער טָאג פֿאָרְגִּיט, —
קלאנְט אָרָאָפֶן אָ קָעֶצֶל
בָּאנְגֶּ פֿאָר אַיְנוֹאָמְקִיט.

אָ אַרְיָמָע יִדְיָשָׁע גַּעֲגָנְט,
אייך זע דיך אָוָן סְגָלוּבֶּט זיך מִיר קוּם, —
אוֹ דָא אָונְטָעֶר חֹרְבּוֹת בָּאָגְרָאָבָּן
עַס לִיגְט אָוייך מִין הַיְילִיקְסְּטָעֶר טְרוּיִים ...

וואָס איך האָב גַּעֲוָעָבֶט אָוָן גַּעֲשְׁפִּינְעָן
אין טְרָעָן, אָוָן בְּלוּט אָוָן אָין פִּין, —
פֿוֹן גַּאֲלָדְעָנָעָם פֿרְיִיעָן בָּאָגְיָבָּעָן,
פֿוֹן אַיְבָּיקָּן גַּלְיְקָלָעָן זִין ...

דעם גלויבן אין פרייען און ליכטיקן מארגן
אויף אייביך אין הארצן איך טראג א געטראיער.
אזווי ווי עס טראגט אין זיין הארטקיט פארבארגן
דעך פשוטער קיזלשטינן פונקן פון פיעער ...

ווען ס'נייגט זיך דאס לעבן צום אפגרונט אפילו
פון לידן און צויפיל מײַן איך ווערט באצונגגען. —
מײַן הארץ ווערט נישט מיד מיט און אייביךער תפילה
אזווי ווי א פויגל פון ליבע צו זינגען.